

การขยายความหมายของคำกริยา 看 kàn ในภาษาจีนกลาง*

The Semantic Extension of Verb “kan” in Mandarin Chinese

กชณิภา วิชยปรีชา (Kotchanipar Wichayapreechar)^{1**}
 ดร.ชัยยุทธ ปริญาวุฒิชัย (Dr.Tanyaporn Parinyawuttichai)^{***}

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การขยายความหมายของคำกริยา看 kàn “ดู” ในความหมาย “อ่าน” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา” “สังเกตหรือตรวจสอบ” และ “คิดว่า” โดยใช้ทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์ (Riemer, 2006) [1] เพื่ออธิบายการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายพื้นฐานกับความหมายที่ถูกขยายจากความหมายพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การขยายความหมายของคำกริยา看 kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางในความหมาย “อ่าน” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา” “สังเกตหรือตรวจสอบ” และ “คิดว่า” นั้นเกิดจากกระบวนการทางปริชาน 3 กระบวนการ คือ กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น กระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์และกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย

ABSTRACT

The purpose of this research is to analyze semantic extension of verb “kan” with the meanings of “READ”, “VISIT”, “TREAT”, “OBSERVED AND VERIFIED” and “THINK” , by using the four category theory of polysemy of Reimer (Riemer, 2006) [1]. For explain the relationship between basic meaning and its extended meanings. The results show that semantic extension of verb “kan” in Mandarin Chinese with the meanings of “READ”, “VISIT”, “TREAT”, “OBSERVED AND VERIFIED” and “THINK” are activated by three processes; metaphorical application to core meaning, effect metonymy and constituent metonymy.

คำสำคัญ: กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น กระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ กระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย

Key Words: Metaphorical application to core meaning, Effect metonymy, Constituent metonymy

¹Correspondent author: kotchanipar_w@hotmail.com

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบคำกริยา “kan” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

** นิสิต หลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

ประสาทสัมผัสทางตาเป็นอวัยวะรับสัมผัสที่สำคัญในร่างกายของมนุษย์ ซึ่งสามารถสะท้อนการรับรู้ และความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ ไม่ว่าในภาษาจีนกลางหรือภาษาไทยล้วนมีคำที่เกี่ยวกับกิริยาอาการของตา และคำที่เกี่ยวกับกิริยาของตาในภาษาจีนกลางมีหลายคำ แต่จะกล่าวเพียงคำกิริยา看 kàn ซึ่งตรงกับ ความหมายในภาษาไทยว่า “ดู” เท่านั้น

คำกิริยา 看 kàn “ดู” ประกอบด้วย ความหมายพื้นฐานและความหมายที่ถูกขยายจาก ความหมายพื้นฐาน [2] ซึ่งความหมายพื้นฐานของคำกิริยา 看 kàn “ดู” คือ “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เมื่อผ่านกระบวนการทางปริชานจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย และเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายก็ทำให้เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมายอื่น ๆ ได้อีกหลายความหมาย ดังนั้นคำกิริยา 看 kàn “ดู” จึงเป็นคำที่น่าสนใจคำหนึ่ง เนื่องจากคำกิริยา看 kàn “ดู” เป็นคำที่มีหลายความหมาย จึงอาจก่อให้เกิดการแปลและการสื่อความหมายที่แท้จริงผิดพลาดไปหรือเกิดความคลาดเคลื่อนในการทำความเข้าใจกับประโยค ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการขยายความหมายของคำกิริยา 看 kàn “ดู” โดยใช้ทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมาย (Four category theory of polysemy) ของไรเมอร์ (Riemer, 2006) [1] เพื่ออธิบายการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายพื้นฐานกับความหมายที่ถูกขยายจากความหมายพื้นฐานไปสู่ความหมายอื่น ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์การขยายความหมายของคำกิริยา看 kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “อ่าน” “เยียมเยียน” “ตรวจรักษา” “สังเกตหรือตรวจสอบ” และ “คิดว่า”

สมมติฐานของการวิจัย

การขยายความหมายของคำกิริยา 看 kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมีการขยายความหมายในลักษณะความสัมพันธ์แบบกระบวนการอุปลักษณ์ที่มีความหมายแก่น กระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ และกระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะคำกิริยา看 kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางปัจจุบันที่อยู่ในรูปคำโดดหรือคำพยางค์เดียวเท่านั้น
2. ตัวอย่างประโยคของคำกิริยา 看 kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางใช้โปรแกรม语料库 yǔliàokù ที่เป็นคลังข้อมูลภาษาจีนกลางจากเว็บไซต์ http://ccl.pku.edu.cn/yuliao_contents.asp ของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง [3]

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมาย (Four category theory of polysemy) ของไรเมอร์ [1] ได้แบ่งประเภทของการขยายความหมายของคำกิริยาตามแบบลักษณะภาษา ทั้งหมด 4 รูปแบบดังนี้

1. กระบวนการอุปลักษณ์ที่มีความหมายแก่น (metaphorical application to core meaning) คือ กระบวนการเชื่อมโยงความหมายระหว่างความหมายแก่นของคำกิริยานั้น ๆ กับความหมายที่ไม่อยู่ในลักษณะเดียวกันกับความหมายแก่นเข้าด้วยกัน ซึ่งการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิม ไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่

2. กระบวนการนามนัยแบบเน้นผลลัพธ์ (effect metonymy) คือ กระบวนการที่ดึงส่วนที่เป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำของคำกิริยานั้น ๆ มาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายที่ถูกขยายออกไป แทนที่จะเน้นเหตุการณ์ของการกระทำ

3. กระบวนการนามนัยโดยอาศัยบริบท

(contextual metonymy) คือ กระบวนการเชื่อมโยงความรู้ในตัวกริยา (knowledge of the verb) ภายในบริบทเฉพาะที่ถูกกล่าวถึงกับบริบทของการกระทำนั้น

4. กระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อย (constituent metonymy) คือ กระบวนการที่นำเอาส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยานั้นๆ มาใช้เป็นความหมายหลักแทนที่ความหมายเดิม และทำให้เกิดความหมายใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เก็บรวบรวมข้อมูลตัวอย่างประโยคของคำกริยา 看 kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางปัจจุบันจากโปรแกรม 语料库 yǔliàokù ที่เป็นคลังข้อมูลภาษาจีนกลางจากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (http://ccl.pku.edu.cn/yuliao_contents.asp) [3]

2. วิเคราะห์การขยายความหมายของคำกริยา 看 kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “อ่าน” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา” “สังเกตหรือตรวจสอบ” และ “คิดว่า” โดยใช้กระบวนการอุปลักษณ์และกระบวนการนามนัยตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์ [1] เพื่ออธิบายการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายพื้นฐานกับความหมายที่ถูกขยายจากความหมายพื้นฐาน

3. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การขยายความหมายของคำกริยา 看 kàn “ดู” ในความหมาย “อ่าน”

คำกริยา 看 kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ทำให้เกิดการขยายความหมาย ไปสู่ความหมาย “อ่าน” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (1) และ (2) ดังนี้

(1) 大家天天看书。

Dàjiā tiāntiān kàn shū.

ทุกคนดูหนังสือทุกวัน

(2) 我躺在床上看杂志。

Wǒ tǎng zài chuángshàng kàn zázhì.

ฉันนอนดูนิตยสารอยู่บนเตียง

จากตัวอย่างประโยค (1) และ (2) ประธาน (ผู้ดู) คือ 大家 dàjiā “ทุกคน” เป็นคำนาม และ 我 wǒ “ฉัน” เป็นคำสรรพนาม โดยประโยคทั้งสองต่างก็มีประธานเป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ในที่นี้คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้ โดยตรงกับเป้าหมาย ส่วนกรรม (เป้าหมายของสายตา) คือ 书 shū “หนังสือ” และ 杂志 zázhì “นิตยสาร” เป็นสิ่งของ ซึ่งสิ่งของในที่นี้คือ ตัวอักษรที่มีเนื้อหาอยู่ภายในหนังสือและนิตยสาร ไม่ใช่ตัวรูปเล่มภายนอกของหนังสือและนิตยสารนั้น เมื่อผู้ดูเป็นบุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้โดยตรงกับเป้าหมาย และเป้าหมายของสายตาที่ดูอยู่ในรูปของตัวอักษร เป็นหลัก การดูในที่นี้จึงหมายถึง การรับรู้ตัวอักษรที่ถ่ายทอดผ่านตัวอักษรประเภทหนังสือและนิตยสาร ตัวอักษรที่ถ่ายทอดนี้ไม่สามารถจับต้องและเคลื่อนย้ายได้ จึงเรียกลักษณะดังกล่าวนี้ว่า “อ่าน”

คำกริยา 看 kàn “ดู” ในประโยค (1) และ (2) เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “อ่าน” ได้นั้น ต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (1) และ (2) มีประธาน (大家 dàjiā “ทุกคน” และ 我 wǒ “ฉัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับเป้าหมาย (书 shū “หนังสือ” และ 杂志 zázhì “นิตยสาร”) ที่เป็นสิ่งของที่มีเนื้อหาหรือข้อความที่อยู่ในรูปของตัวอักษรเป็นหลัก ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้คือ เหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” แต่ทว่าในเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ นอกจากมนุษย์ (大家 dàjiā “ทุกคน” และ 我 wǒ “ฉัน”) แสดงออกปฏิกิริยาการใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับเป้าหมาย (书 shū “หนังสือ” และ 杂志 zázhì “นิตยสาร”) แล้วมนุษย์ยังตีความเนื้อหาหรือข้อความต่างๆ ที่อยู่ในรูปของตัวอักษร ด้วย “ความตั้งใจ” ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” โดยเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” ที่เกิดขึ้นนี้ต่อเนื่องมาจาก

เหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความตั้งใจ” นี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” นี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “อ่าน” เป็นความหมายใหม่ที่ถูกขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์ (Riemer, 2006) [1] ที่กล่าวว่า กระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อยเป็นการนำเอาส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยานั้นๆ มาใช้เป็นความหมายหลักแทนที่ความหมายเดิมและทำให้เกิดความหมายใหม่

2. การขยายความหมายของคำกริยา 看 kàn “ดู” ในความหมาย “เยี่ยมเยียน”

คำกริยา 看 kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ทำให้เกิดการขยายความหมาย ไปสู่ความหมาย “เยี่ยมเยียน” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (3) และ (4) ดังนี้

(3) 墨西才有时间回家去看父母。

Mò Xī cái yǒu shíjiān huíjiā qù kàn fùmǔ.

ม้อซีเพิ่งมีเวลากลับบ้านไปดูพ่อกับแม่

(4) 每到端午、中秋，学生提着粽子、月饼，走几十里山路来看老师。

Měi dào Duānwǔ 、Zhōngqiū, xuésheng tízhe zòngzi 、yuèbǐng, zǒu jǐ shí lǐ shānlù lái kàn lǎoshī.

ทุกครั้งเมื่อถึงเทศกาลตวันอู่และเทศกาลวันไหว้พระจันทร์ นักเรียนก็จะถือบะจ่างและขนมไหว้

พระจันทร์ เดินเท้ากว่า 10 เมตรตามทางบนภูเขา มาดูคุณครู

จากตัวอย่างประโยค (3) และ (4) ประธาน (ผู้ดู) คือ 墨西 Mò Xī “ม้อซี” และ 学生 xuésheng “นักเรียน” เป็นคำนามที่เป็นมนุษย์ซึ่งมนุษย์ในที่นี้คือ บุคคลที่มีความมุ่งหมายไปมาหาสู่กันในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อถามข่าวคราว ตามด้วยคำกริยาบอกทิศทาง 来 lái “มา” หรือ 去 qù “ไป” ซึ่งคำกริยาบอกทิศทาง ในที่นี้คือ คำที่ใช้ให้เห็นถึงทิศทางที่ผู้ดูต้องไปดูเป้าหมายด้วยตนเอง ส่วนกรรม (เป้าหมายของสายตา) คือ 父母 fùmǔ “พ่อแม่” และ 老师 lǎoshī “คุณครู” เป็นคำนามที่เป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ในที่นี้คือ บุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตัวผู้ดูเอง เมื่อมีคำกริยาบอกทิศทาง 来 lái “มา” หรือ 去 qù “ไป” กับเป้าหมายของสายตาที่ดูมีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดู เป็นหลัก การดูในที่นี้จึงหมายถึง บุคคลที่มีความมุ่งหมายไปมาหาสู่กันในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อถามข่าวคราวบุคคลอีกบุคคลหนึ่งที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเอง และไม่ได้พบกันเป็นเวลานาน จึงเรียกลักษณะดังกล่าวนี้ว่า “เยี่ยมเยียน”

คำกริยา 看 kàn “ดู” ในประโยค (3) และ (4) เกิดการขยายความหมาย ไปสู่ความหมาย “เยี่ยมเยียน” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (3) และ (4) มีประธาน (墨西 Mò Xī “ม้อซี” และ 学生 xuésheng “นักเรียน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับเป้าหมาย (父母 fùmǔ “พ่อแม่” และ 老师 lǎoshī “คุณครู”) ที่เป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเอง ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้คือ เหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” แต่ทว่าในเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ มนุษย์ (墨西 Mò Xī “ม้อซี” และ 学生 xuésheng “นักเรียน”) ยังมี “ความตั้งใจ” ที่จะไปมาหาสู่กันกับเป้าหมาย

(孩子 háizi “ลูก” และ 他 tā “เขา”) ที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเองในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อถามข่าวคราวด้วย “ความรู้สึกผูกพัน” ต่อบุคคลเหล่านั้น ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “ความรู้สึกผูกพัน” โดยเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “ความรู้สึกผูกพัน” ที่เกิดขึ้นนี้ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “ความรู้สึกผูกพัน” นี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “ความรู้สึกผูกพัน” นี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “เยียมเยียน” เป็นความหมายใหม่ที่ถูกขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์ (Riemer, 2006) [1] ที่กล่าวว่า กระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อยเป็นการนำเอาส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยานั้นๆ มาใช้เป็นความหมายหลักแทนที่ความหมายเดิมและทำให้เกิดความหมายใหม่

3. การขยายความหมายของคำกริยา 看 kàn “ดู” ในความหมาย “ตรวจรักษา”

คำกริยา 看 kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นและกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ทำให้เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ตรวจรักษา” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (5) และ (6) ดังนี้

(5) 牛顿看苹果从树上掉下来。

Niúdùn kàn píngguǒ cóng shùshàng diào xiàlái.

นิวตันดูผลแอปเปิลหล่นลงมาจากต้นไม้

(6) 大夫看了病在床上的奶奶，就走了。

Dàifū kànle bìng zài chuángshàng de nǎinai, jiù zǒu le.

หมอดูคุณยายที่ป่วยอยู่บนเตียงเสร็จแล้วก็เดินออกไป

จากประโยค (5) คำกริยา 看 kàn “ดู” แสดงความหมายพื้นฐาน โดยมีประธาน (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับเป้าหมาย (苹果 píngguǒ “แอปเปิล”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (5) สิ่งที่มีมนุษย์ (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) กล่าวอ้างถึง (苹果 píngguǒ “แอปเปิล”) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (6) มีประธาน (大夫 dàifū “หมอ”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับเป้าหมาย (奶奶 nǎinai “คุณยาย”) ในที่นี้เป้าหมาย หมายถึงอาการป่วยของคุณยาย) ที่เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (6) สิ่งที่มีมนุษย์ (大夫 dàifū “หมอ”) กล่าวอ้างถึง (อาการป่วยของคุณยาย) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” จากการที่เป้าหมายของสายตา มีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมในประโยค (5) ไปยังสิ่งที่เป็นนามธรรมในประโยค (6) นั้น เนื่องจากการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เข้ากับเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” ผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น (ความหมายพื้นฐาน) และการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ที่มนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ก็จะทำให้มนุษย์เกิดภาพในความคิดขึ้นมา

เมื่อมนุษย์เกิด ภาพในความคิด มนุษย์ก็จะเชื่อมโยงประสบการณ์ทางร่างกายของตนเองเข้ากับความคิดที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิม ไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น (ความหมายพื้นฐาน) ไม่ได้ทำให้เกิดการขยายความหมายเป็นความหมายใหม่ เนื่องจากความหมายของคำกริยานี้เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรงกับการสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชานเข้าด้วยกันภายใต้ความหมายที่เป็นความหมายพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์ (Riemer, 2006) [1] ที่กล่าวว่า กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นเป็นกระบวนการเชื่อมโยงความหมายระหว่างความหมายแก่นของคำกริยานั้นๆ กับความหมายที่ไม่อยู่ในลักษณะเดียวกันกับความหมายแก่นเข้าด้วยกัน ซึ่งการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่

คำกริยา 看 kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ทำให้คำกริยา看 kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ตรวจรักษา” ได้ การที่คำกริยา看 kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ตรวจรักษา” ได้นั้นต้องอาศัยกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (6) และ (7) ดังนี้

(6) 大夫看了病在床上的奶奶，就走了。

Dàifū kànle bìng zài chuáng shang de nǎinai, jiù zǒu le.

หมอดูคุณยายที่ป่วยอยู่บนเตียงเสร็จแล้วก็เดินออกไป

(7) 一位女医人不会接生，只会看内科。

Yī wèi nǚ yīrén bù huì jiēshēng, zhǐ huì kàn nèikē.

แพทย์หญิงท่านหนึ่งทำคลอดไม่เป็น ดูได้เพียงด้านอายุรกรรมเท่านั้น

จากตัวอย่างประโยค (6) และ (7) ประธาน (ผู้ดู) คือ 大夫dàifū “หมอ” และ 女医人 nǚ yīrén “แพทย์หญิง” เป็นคำนามที่เป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ในที่นี้คือ บุคคลที่ตรวจและวินิจฉัยหาสาเหตุของโรค เพื่อให้การรักษาอย่างถูกวิธี ส่วนกรรม (เป้าหมายของสายตา) คือ奶奶 nǎinai “คุณยาย” (ในที่นี้เป้าหมายหมายถึง อาการป่วยของคุณยาย) และ 内科 nèikē “อายุรกรรม” เป็นคำนามที่เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม ซึ่งสิ่งที่เป็นนามธรรมในที่นี้คือ อาการป่วยหรืออาการของโรคทางอายุรกรรม เมื่อผู้ดูเป็นบุคคลที่ตรวจและวินิจฉัยหาสาเหตุของโรคนั้น เพื่อให้การรักษา อย่างถูกวิธี และเป้าหมายของสายตาที่ดูเป็นลักษณะอาการป่วยและอาการของโรคทางอายุรกรรมเป็นหลัก การดูในที่นี้ จึงหมายถึงการตรวจและวินิจฉัยหาสาเหตุของโรค เพื่อรักษาเยียวยาให้หายขาด จึงเรียกลักษณะดังกล่าวนี้ว่า “ตรวจรักษา”

คำกริยา 看 kàn “ดู” ในประโยค (6) และ (7) เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ตรวจรักษา” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (6) และ (7) มีประธาน (大夫dàifū “หมอ” และ 女医人 nǚ yīrén “แพทย์หญิง”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับเป้าหมาย (“อาการป่วยของคุณยาย” และ 内科 nèikē “อายุรกรรม”) ที่เป็นอาการป่วยของโรคต่างๆ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ให้เห็นอย่างชัดเจน หากแต่การใช้สายตาของมนุษย์นี้เป็นการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับเป้าหมายที่เป็นอาการป่วยของโรคต่างๆ ผ่านกระบวนการทางความคิดแล้ว มนุษย์ก็จะมี “ความ

มุ่งหมายและความรับผิดชอบ” ในการตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุอาการป่วยต่างๆ ของโรค เพื่อให้การรักษาอาการป่วยของโรคเหล่านั้นให้หายไป ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ แสดงถึงเหตุการณ์ “ความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ” โดยเหตุการณ์ “ความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ” ที่เกิดขึ้นนี้ ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้น พร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ” นี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เพื่อความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ” นี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “ตรวจรักษา” เป็นความหมายใหม่ที่ถูกขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์ (Riemer, 2006) [1] ที่กล่าวว่ากระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อยเป็นการนำเอาส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยานั้นๆ มาใช้เพื่อความหมายหลักแทนที่ความหมายเดิมและทำให้เกิดความหมายใหม่

4. การขยายความหมายของคำกริยา 看 kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”

คำกริยา 看 kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นและกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ทำให้เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (5) และ (8) ดังนี้

(5) 牛顿看苹果从树上掉下来。

Niúdùn kàn píngguǒ cóng shùshàng diào xiàlai.

นิวตันดูผลแอปเปิลหล่นลงมาจากต้นไม้

(8) 一个人的行为美不美，首先要看行为的社会效果。

Yī gè rén de xíngwéi měi bù měi, shǒuxiān yào kàn xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ.

พฤติกรรมของคนคนหนึ่งจะดีงามหรือไม่ อันดับแรกต้องดูผลกระทบของพฤติกรรมทางสังคม

จากประโยค (5) คำกริยา 看 kàn “ดู” แสดงความหมายพื้นฐาน โดยมีประธาน (牛 顿 Niúdùn “นิวตัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับเป้าหมาย (苹果 píngguǒ “แอปเปิล”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (5) สิ่งที่มีมนุษย์ (牛 顿 Niúdùn “นิวตัน”) กล่าวอ้างถึง (苹果 píngguǒ “แอปเปิล”) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (8) ประธาน (ประธานของประโยคนี้นี้จะไม่ปรากฏในประโยค แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (行为的社会效果 xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ “ผลกระทบของพฤติกรรมทางสังคม”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (8) สิ่งที่มีมนุษย์ กล่าวอ้างถึง (行为的社会效果 xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ “ผลกระทบของพฤติกรรมทางสังคม”) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” จากการที่เป้าหมายของสายตามีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมในประโยค (5) ไปยังสิ่งที่เป็นนามธรรมในประโยค (8) นั้น เนื่องจากเป็นการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เข้ากับเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” ผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น (ความหมายพื้นฐาน) และการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าว

นี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ที่มนุษย์ได้ใช้สายตา สัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ก็จะทำให้มนุษย์เกิดภาพในความคิดขึ้นมา เมื่อมนุษย์เกิดภาพในความคิดมนุษย์ก็จะเชื่อมโยงประสบการณ์ทางร่างกายของตนเองเข้ากับความคิดที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ทำให้เกิดการขยายความหมาย เป็นความหมายใหม่เนื่องจากความหมายของคำกริยานี้เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรงกับ การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชานเข้าด้วยกันภายใต้ความหมายที่เป็นความหมายพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์ (Riemer, 2006) [1] ที่กล่าวว่า กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นเป็นกระบวนการเชื่อมโยงความหมายระหว่างความหมายแก่นของคำกริยานั้นๆ กับความหมายที่ไม่อยู่ในลักษณะเดียวกันกับความหมายแก่นเข้าด้วยกัน ซึ่งการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่

คำกริยา 看 kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ทำให้คำกริยา 看 kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” ได้ การที่คำกริยา 看 kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” ได้นั้นต้องอาศัยกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (8) และ (9) ดังนี้

(8) 一个人的行为美不美，首先要看行为的社会效果。

Yī gè rén de xíngwéi měi bù měi, shǒuxiān yào kàn xíngwéi de

shèhuì xiàoguǒ.

พฤติกรรมของคนคนหนึ่งจะดีงามหรือไม่ อันดับแรกต้องดูผลกระทบของพฤติกรรมทางสังคม

(9) 领导得好不好，要看实际成绩。

Lǐngdǎo de hǎo bù hǎo, yào kàn shíjì chéngjì.

ผู้นำจะดีหรือไม่ดีนั้นต้องดูผลจากการปฏิบัติงานจริง

จากตัวอย่างประโยค (8) และ (9) ไม่ปรากฏประธาน (ผู้ดู) แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น ซึ่งมนุษย์ในที่นี้คือ บุคคลที่ค้นหาข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น เพื่อประกอบการพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบก่อนการตัดสินใจ ส่วนกรรม (เป้าหมายของสายตา) คือ 行为的社会效果 xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ “ผลกระทบของพฤติกรรมทางสังคม” และ实际成绩 shíjì chéngjì “ผลจากการปฏิบัติงานจริง” เป็นสิ่งที่ป็นนามธรรม ซึ่งสิ่งที่ป็นนามธรรมในที่นี้คือ ข้อสรุปของเหตุการณ์ที่ได้จากการพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบก่อนการตัดสินใจ เมื่อผู้ดูเป็นบุคคลที่ค้นหาข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เพื่อประกอบการพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบก่อนการตัดสินใจ และเป้าหมายของสายตาที่ดูเป็นข้อสรุปของเหตุการณ์ที่ได้จากการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบก่อนการตัดสินใจเป็นหลัก การดูในที่นี้จึงหมายถึง การค้นหาข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบก่อนการตัดสินใจ จึงเรียกลักษณะดังกล่าวนี้ว่า “สังเกตหรือตรวจสอบ”

คำกริยา 看 kàn “ดู” ในประโยค (8) และ (9) เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (8) และ (9) มีประธาน (มักจะปรากฏในประโยค แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น)

ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง (一个人的行为美 不美 yī gè rén de xíngwéi měi bù měi “พฤติกรรมของคนคนหนึ่งจะดีงามหรือไม่” และ 领导得好不好 lǐngdǎo de hǎo bù hǎo “ผู้นำจะดีหรือไม่ดี”) กับเป้าหมาย (行为的社会效果 xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ “ผลกระทบของพฤติกรรมทางสังคม” และ 实际成绩 shíjì chéngjì “ผลจากการปฏิบัติงานจริง”) ที่เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อสรุปของเหตุการณ์ที่ได้จากการพิจารณาก่อนการตัดสินใจ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ให้เห็นอย่างชัดเจน หากแต่การใช้สายตาของมนุษย์นี้เป็นการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นแล้ว มนุษย์ก็จะค้นหาข้อเท็จจริงหรือหาข้อสรุป (行为的社会效果 xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ “ผลกระทบของพฤติกรรมทางสังคม” และ 实际成绩 shíjì chéngjì “ผลจากการปฏิบัติงานจริง”) จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านั้นด้วยความตั้งใจ จากนั้นมนุษย์ก็มีการตัดสินใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดรอบคอบ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “การตัดสินใจ” โดยเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “การตัดสินใจ” ที่เกิดขึ้นนี้ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิด และ เกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “การตัดสินใจ” นี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และ เหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “การตัดสินใจ” นี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้นำให้ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” เป็นความหมายใหม่ ที่ถูกขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้น

ส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์ (Riemer, 2006) [1] ที่กล่าวว่า กระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อยเป็นการนำเอาส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยานั้นๆ มาใช้เป็นความหมายหลักแทนที่ความหมายเดิมและทำให้เกิดความหมายใหม่

5. การขยายความหมายของคำกริยา 看 kàn “ดู” ในความหมาย “คิดว่า”

คำกริยา 看 kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นและกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ทำให้เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “คิดว่า” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (5) และ (10) ดังนี้

(5) 牛顿看苹果从树上掉下来。

Niúdùn kàn píngguǒ cóng shùshàng diào xiàlái.

นิวตันดูผลแอปเปิลหล่นลงมาจากต้นไม้

(10) 我看这件事也不能再瞒他了。

Wǒ kàn zhè jiàn shì yě bùnéng zài mán tā le.

ฉันดูว่าเรื่องนี้ไม่อาจปกปิดเขาได้อีกแล้ว

จากประโยค (5) คำกริยา 看 kàn “ดู” แสดงความหมายพื้นฐาน โดยมีประธาน (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับเป้าหมาย (苹果 píngguǒ “แอปเปิล”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (5) สิ่งที่มีมนุษย์ (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) กล่าวอ้างถึง (苹果 píngguǒ “แอปเปิล”) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (10) ประธาน (我 wǒ “ฉัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (这件事 zhè jiàn shì “เรื่องนี้”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (10) สิ่งที่มีมนุษย์

กล่าวอ้างถึง (这件事 zhè jiàn shì “เรื่องนี้”) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” จากการที่เป้าหมายของสายตามีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมในประโยค (5) ไปยังสิ่งที่เป็นนามธรรมในประโยค (10) นั้น เนื่องจากการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เข้ากับเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” ผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น และการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ที่มนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ก็จะทำให้มนุษย์เกิดภาพในความคิดขึ้นมา เมื่อมนุษย์เกิดภาพในความคิด มนุษย์ก็จะเชื่อมโยงประสบการณ์ทางร่างกายของตนเองเข้ากับความคิดที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการเชื่อมโยงเหตุการณ์ ในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น (ความหมายพื้นฐาน) ไม่ได้ทำให้เกิดการขยายความหมายเป็นความหมายใหม่ เนื่องจากความหมายของคำกริยานี้เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรงกับการสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชานเข้าด้วยกันภายใต้ความหมายที่เป็นความหมายพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์ (Riemer, 2006) [1] ที่กล่าวว่า กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นเป็นกระบวนการเชื่อมโยงความหมายระหว่างความหมายแก่นของคำกริยานั้น ๆ กับความหมายที่ไม่อยู่ในลักษณะเดียวกันกับความหมายแก่นเข้าด้วยกัน ซึ่งการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่

คำกริยา 看 kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ทำให้คำกริยา 看

kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “คิดว่า” ได้ การที่คำกริยา 看 kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “คิดว่า” ได้นั้นต้องอาศัยกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (10) และ (11) ดังนี้

(10) 我看这件事也不能再瞒他了。

Wǒ kàn zhè jiàn shì yě bùnéng zài mán tā le.

ฉันดูว่าเรื่องนี้ไม่อาจปกปิดเขาได้อีกแล้ว

(11) 李丽看中国有很多事情很好。

Lǐ Lì kàn Zhōngguó yǒu hěn duō shìqíng hěn hǎo.

หลี่ลี่ดูประเทศจีนมีเรื่องราวมากมายที่ดีมาก

จากตัวอย่างประโยค (10) และ (11) ประธาน (ผู้ดู) คือ 我 wǒ “ฉัน” และ 李丽 Lǐ Lì “หลี่ลี่” เป็นคำนามที่เป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ในที่นี้คือบุคคลที่มีการรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นแล้วเกิดความรู้สึกนึกคิดต่อเหตุการณ์นั้น ส่วนกรรม (เป้าหมายของสายตา) คือ 这件事 zhè jiàn shì “เรื่องนี้” และ 中国 Zhōngguó “ประเทศจีน” เป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรม ซึ่งสิ่งที่เป็นนามธรรมในที่นี้คือสิ่งที่เกิดจากการรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น และกริยาลีหรืออนุประโยค คือ 不能再瞒他了 bùnéng zài mán tā le “ไม่อาจปกปิดเขาได้อีกแล้ว” และ 有很多事情很好 yǒu hěnduō shìqíng hěn hǎo “มีเรื่องราวมากมายที่ดีมาก” เป็นผลที่ได้จากการรับรู้ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อผู้ดูเป็นบุคคลที่เกิดความรู้สึกนึกคิดต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง และเป้าหมายของสายตาที่ดูเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ในเหตุการณ์ลักษณะดังกล่าวเป็นหลัก การดูในที่นี้จึงหมายถึง การรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งแล้วเกิดความรู้สึกนึกคิดต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มีการแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมา จึงเรียกลักษณะดังกล่าวนี้ว่า “คิดว่า”

คำกริยา 看 kàn “ดู” ในประโยค (10) และ (11) เกิดการขยายความหมาย ไปสู่ความหมาย “คิดว่า” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (10) และ (11) มีประธาน (我 wǒ “ฉัน” และ 李丽 Lǐ Lì “หลี่ลี่”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับเป้าหมาย (这件事 zhè jiàn shì “เรื่องนี้” และ 中国 Zhōngguó “ประเทศจีน”) ที่เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ให้เห็นอย่างชัดเจน หากแต่การใช้สายตาของมนุษย์นี้เป็นการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นผ่านกระบวนการทางความคิดแล้วมนุษย์ก็จะเกิดความรู้สึกนึกคิดต่อเหตุการณ์เหล่านั้น จากนั้นมนุษย์ก็จะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด (不能再瞒他了 bùnéng zài mán tā le “ไม่อาจปกปิดเขาได้อีกแล้ว” และ 有很多事情很好 yǒu hěnxuǎn duō shìqíng hěnxuǎn hǎo “มีเรื่องราวมากมายที่ดีมาก”) ออกมาให้บุคคลอื่นรับรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองที่มีต่อเหตุการณ์เหล่านั้น ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความรู้สึกนึกคิด” โดยเหตุการณ์ “ความรู้สึกนึกคิด” ที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความรู้สึกนึกคิด” เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ถูกขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และผลลัพธ์สุดท้าย “ความรู้สึกนึกคิด” จะถูกดึงมาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่คือ ความหมาย “คิดว่า” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์ (Riemer, 2006) [1] ที่กล่าวว่า กระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์เป็นการดึงส่วนที่เป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำของคำกริยานั้นๆ มาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายที่ถูก

ขยายออกไป แทนที่จะเน้นลักษณะเหตุการณ์ของการกระทำ

สรุปผลการวิจัย

การขยายความหมายของคำกริยา 看 kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง พบว่า การขยายความหมายของคำกริยา 看 kàn “ดู” ในความหมาย “อ่าน” และ “เยี่ยมเยียน” ไม่มีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” จึงทำให้ไม่เกิดกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น แต่เกิดจากกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากความหมายดังกล่าวนี้มีการนำความหมาย “อ่าน” และ “เยี่ยมเยียน” มาแทนที่ความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับเป้าหมาย” ส่วนการขยายความหมายของคำกริยา 看 kàn “ดู” ในความหมาย “ตรวจรักษา” และ “สังเกตหรือตรวจสอบ” เกิดจากกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นกับกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากความหมายดังกล่าวมีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” โดยผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นก่อน จากนั้นมีการนำความหมาย “ตรวจรักษา” และ “สังเกตหรือตรวจสอบ” มาแทนที่ความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยอาศัยกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย สำหรับการขยายความหมายของคำกริยา 看 kàn “ดู” ในความหมาย “คิดว่า” เกิดจากกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นกับกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ เนื่องจากความหมายดังกล่าวมีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” โดยผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นก่อน จากนั้นมีการดึงส่วนที่เป็นผลลัพธ์ของคำกริยา 看 kàn “ดู” ในความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มาเป็นความหมาย “คิดว่า” โดยอาศัยกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์

เอกสารอ้างอิง

1. Riemer N. The Semantics of Polysemy: Reading Meaning in English and Warlpiri. Berlin: Mouton de Gruyter, 2006.
2. Taylor John R. Linguistic Categorization: Prototypes in Linguistic Theory. 2nd ed. Oxford: Clarendon Press, 1995.
3. Chinese Linguistics of Beijing University [Internet]. 2013 [update 2013 Jan 31; cited 2013 Feb 4] Available from: http://ccl.pku.edu.cn/yuliao_contents.asp